

070524

EK

GÜRCÜLER

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

03.05.2017

Crecelius, Daniel ; Djaparidze, Gotcha

Relations of the Georgian Mamluks of Egypt with their homeland in the last decades of the eighteenth century .-- 2002 ISSN: 0022-4995 DOI (Digital Object Identifier): 10.

1163/156852002320896328 ISSN: 00224995 e- ISSN: 15685209 : Journal of the Economic and Social History of the Orient, vol. 45 iii pp. 320-341, (2002)

Mamluks | Georgians | Egypt - 18th century

Madde Yayınlandıktan Sonra Gelen Doküman

03.05.2017

Abu-Manneh, Butrus

The Georgians in Jerusalem in the Mamluk period .-- Steiner, Wiesbaden, 1983 : XXI. Deutscher Orientalistentag . . . 1980 in Berlin: Vorträge. Hrsg. F. Steppat , pp. 163-167,

Georgians | Palestine - medieval | Mamluks | Christianity & Christians

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
TÜRK-ERMENİ İLİŞKİLERİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

I. ULUSLARARASI TÜRK-ERMENİ İLİŞKİLERİ
VE BÜYÜK GÜÇLER SEMPOZYUMU
(2-4 MAYIS 2012- ERZURUM/TÜRKİYE)

FIRST INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON
TURKISH-ARMENIAN RELATIONS
AND
GREAT POWERS
(2-4 MAY 2012 ERZURUM/TURKEY)

EDİTÖRLER /EDITORS
Dr. Tolga BAŞAK - Dr. Mevlüt YÜKSEL

2014

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	227170
Tas. No:	529, 56066 LUBT

227 170

გურამი
070524

1918 ERMENİ-GÜRCÜ HARBİ VE
BORÇALI TÜRKLERİNE KARŞI ERMENİ FESATLARI

Şureddin MEMMEDLİ*

Konuya ön bakış olarak Gürcülerde yaygın olan bir ilginç atasözünü hatırlatmak isterdik: “სომეხი მოვიდა, დარღუ-ბალა მოიტანაო” = “Ermeni geldi, dert-belâ getirdi.” Konumuzun izleğinden de göreceğimiz gibi, Ermeniler sadece Türkler için değil, komşu Gürcüler için de her zaman başa belâ olmuşlardır.

1. Ermenilerin Kafkas'ta Esassız Toprak İştahları

“Millet babası” tanınmış Gürcü yazar İlya Çavçavadze'nin 19. yüzyıl sonlarına ait ünlü “Ermeni Âlimler veya Taşların Feryadı” eserinden: “Ermeni âlimlerin ve onların bühtancı taraftarlarının eylemleri eski bayatıdır; o vakitten başımız üstünde yıldırım çakar, tufan kopar, gündün güne daha büyük adapsızlıkla, hayâsızcasına bizim derimizi soyarlar ve mahv etmekle korkudurlar. O vakitten Ermeni âlimler var güçleriyle çalışıyorlar ki, Gürcistan'ı tüm dünyaya kötü açıdan tanıtsınlar, mümkün kadar ondan çok arazi kesip benimsesinler, geçmişini mahv etsinler, hatta bu gününün de lekelesinler” [1].

Günümüz Gürcü bilim insanı Prof. Dr. Guram Marhulia'nın dediği gibi, “Aptallık Ermeni bilim insanlarının ve çeşitli çaplardan siyasi figürlerinin en özgün faaliyet yönüdür” [2].

Ashında, Ermeniler Gürcistan arazilerine, ayrıca Borçalı kazasına göçürölmüş etnik unsur idi. Belgelerden sergilendiği gibi, 1807-1808 yıllarında Tiflis vilayetine 388 aile (1906 kişi), 1809-1911 yıllarında Karabağ vilayetinden Bolnis nahiyesine 428 aile (2140 kişi), 1829 yılında Erzurum, Kars, Beyazıt illerinden Gürcistan'a 14000 aile Ermeni göçürölmüşü. 1897-1902 yıllarında Gürcistan'a 55000 Ermeni getirilmişti. 1865 yılında Gürcistan'da 122600, 1897 yılında 197 bin Ermeni yaşamaktaydı. Sadece Tiflis'te Ermenilerin sayısı 125 bine ulaşmıştı ki, bunun da 68 bini yeni göçürülenleriydi [3].

Ermeni hayalliler “büyük Ermenistan” - “Revan'ın batısından Rostov'a kadar, denizden denize büyük Ermenistan” haritasını çizmekle meşgul olurdular. Petersburg'da

* Prof. Dr. Gürcistan vatandaşı, T. C. Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümü, shureddin@gmail.com

¹ www.nplg.gov.ge/dlibrary/collect/0001/000014/qvata_RaRadi.pdf // სოლია ჭავჭავაძე, სომეხთა მგეცხიერნი და ქვათა ღაღადი = İlia Çavçavadze, Ermeni Âlimleri ve Taşların Feryadı, Tiflis 1994 (erişim 12.02.2012)

² http://iberiana.wordpress.com/armenia-georgia/markhulia-lore - Guram Marhulia, Лорийская область - историческая территория Грузии = Guram Marhulia, Lori Nahiyesi Gürcistan'ın Tarihi Arazisidir (26.04.2012)

³ შოთა ვადაჭკორია, საქართველო-სომეხეთის ურთიერთობის საკითხი ქართულ პოლიტიკურ აზროვნებაში (1918-1920) = Šota Vadaçkoria, Gürcistan-Ermenistan İlişkileri Meselesi Gürcü Siyasal Düşüncesinde (1918-1920), Metsniereba yayıncılık, Tiflis 1999, s. 112